TẠP CHÍ ĐIỆN TỬ
THƯƠNG HIỆU & CÔNG LUẬN

Những phát hiện then chốt mở đường phục dựng Điện Kính Thiên

07:00 30/12/2025

Năm 2025 đánh dấu bước ngoặt đặc biệt quan trọng trong công tác nghiên cứu và bảo tồn Di sản Văn hóa thế giới Hoàng thành Thăng Long, khi các nhà khoa học lần đầu tiên xác định rõ mặt bằng kiến trúc, quy mô tổng thể và kích thước cụ thể của từng gian Điện Kính Thiên – công trình trung tâm, mang tính biểu tượng cao nhất của Hoàng thành xưa. Kết quả này được xem là nền tảng khoa học quan trọng để tiến tới phục dựng Điện Kính Thiên trong tương lai.

Tại khu vực khai quật nền Điện Kính Thiên (phường Ba Đình, Hà Nội), Phó Giáo sư Tống Trung Tín, Chủ nhiệm công trường khai quật khảo cổ học cho biết, sau nhiều năm nghiên cứu và đưa ra các giả thuyết khác nhau, đợt khai quật năm 2025 đã lần đầu tiên làm sáng tỏ toàn bộ mặt bằng kiến trúc của công trình. Thông qua hệ thống trụ móng, đá kê chân cột – đặc trưng của kiến trúc gỗ truyền thống Việt Nam, các nhà khoa học đã xác định chính xác số gian, kích thước từng gian và quy mô tổng thể của Điện Kính Thiên.

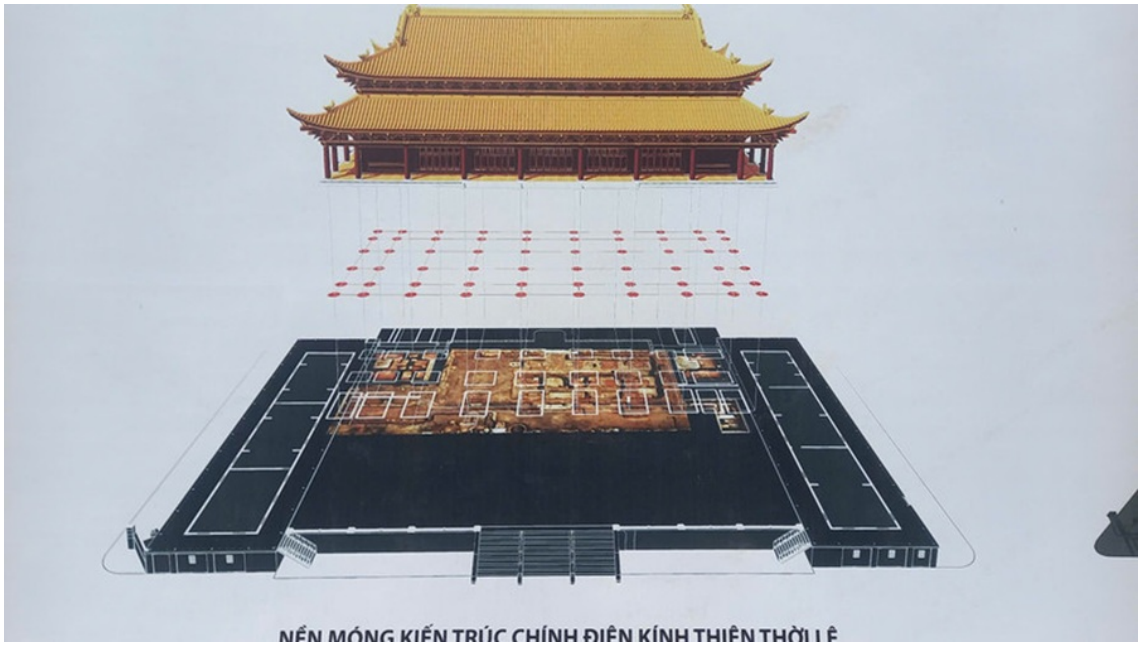

Các nhà khoa học thảo luận về phát hiện khảo cổ tại Hoàng thành Thăng Long năm 2025.

Đáng chú ý, các trụ móng được phát hiện có kích thước đặc biệt lớn, với trụ móng tiêu biểu có mặt cắt ngang khoảng 3m x 6m, độ sâu lên tới 4m và được gia cố bằng 81 lớp đất, gạch, ngói vụn đầm chặt xen kẽ. Đây được đánh giá là hệ trụ móng lớn nhất từng biết đến trong lịch sử kiến trúc cổ Việt Nam, phản ánh quy mô đồ sộ và tầm vóc đặc biệt của cung điện trung tâm triều Lê.

Tổng hợp kết quả các đợt khai quật trong các năm 2011, 2023 và 2025, các nhà khoa học xác định Điện Kính Thiên có 9 gian, với gian chính giữa – nơi đặt ngai vàng – rộng tới 6,9m. Đây là kích thước rất hiếm gặp trong kiến trúc gỗ truyền thống. Các gian hai bên thu hẹp dần, tạo nên bố cục cân xứng, bề thế. Tổng diện tích công trình đạt khoảng 1.500m², nằm trên nền điện rộng gần 3.000m² – một quy mô lớn so với nhiều cung điện trong khu vực Đông Á.

Một phát hiện có ý nghĩa đặc biệt khác là hố khai quật sâu hơn 6m, lần đầu tiên ghi nhận đầy đủ các lớp địa tầng văn hóa từ thời Đại La, Lý, Trần, Lê sơ, Lê Trung hưng, Nguyễn cho đến cận hiện đại. Phát hiện này củng cố giả thiết Điện Kính Thiên được xây dựng kế tiếp trên nền Điện Càn Nguyên và Điện Thiên An – nơi thiết triều của các triều đại Lý, Trần.

Phỏng dựng kiến trúc Điện Kính Thiên trên nền không gian khai quật khảo cổ.

Theo tư liệu lịch sử, Điện Kính Thiên từng bị phá bỏ dưới thời Nguyễn để xây Điện Long Thiên với quy mô nhỏ hơn, sau đó tiếp tục bị người Pháp phá dỡ khi chiếm Hà Nội và xây dựng Nhà pháo binh. Việc UNESCO chấp thuận hạ giải Nhà pháo binh trong năm 2025 đã tạo điều kiện hiếm có để khai quật toàn diện khu vực này.

Các nhà khoa học đánh giá, kết quả khai quật không chỉ vượt kỳ vọng ban đầu mà còn mở ra hướng tiếp cận bài bản cho việc phục dựng. Tiến sĩ Bùi Minh Trí cho rằng, cần tiếp tục nghiên cứu liên ngành, mở rộng khai quật và đối chiếu tư liệu sử học để hoàn thiện các tiêu chí phục dựng. Trong khi đó, Giáo sư Hoàng Đạo Kính nhấn mạnh, phục dựng cần song hành với bảo tồn, đặc biệt là bảo tồn nguyên trạng các trụ móng lớn – "chứng tích sống" của lịch sử – ngay trong không gian Điện Kính Thiên.

Nam Sơn (t/h)